

Voor den sub. b genoemden controleerenden accountant gelden:

1e klasse (3 punten) instinct, menschenkennis, betrouwbaarheid.

2e klasse (2 punten) vakkennis, vlugheid van begrip.

3e klasse (1 punt) ervaring, combinatievermogen, pessimisme.

Omgekeerd wordt, uitgaande van den betreffenden candidaat (wiens aanleg en eigenschappen vooraf psychotechnisch onderzocht zijn), vastgesteld voor welke speciale beroepen deze op grond van dit onderzoek in aanmerking komt.

Mist deze dus b.v. de drie in de 1e klasse genoemde kenmerkende eigenschappen, dan zal hij voor controleerend accountant ongeschikt moeten worden geacht.

Het schema zal dus feitelijk een soort sleutel moeten vormen om na te gaan, in welke richting iemand zich met de meeste kans op succes zal kunnen ontwikkelen.

Het laatste gedeelte van het boekje is aanvankelijk gewijd aan een korte beschrijving van de wijze waarop psychotechnisch te werk wordt gegaan, om te bepalen welke eigenschappen in een bepaald persoon het meest op den voorgrond treden bij die beroepen, waarin de intelligentie een overwegende rol speelt.

Daarna verlaat het werkje eenigszins de algemeene strekking van het voorafgaande, en wordt overgegaan tot het uitwerken van een groot aantal uiterst gedetailleerde voorbeelden.

Op grond van een nieuw classificatie-schema wordt door het inzetten van bepaalde positieve of negatieve waarden voor iedere eigenschap, gevolgd door het sommeeren dezer waarden, telkenmale een eind-uitkomst verkregen, waaruit conclusies omtrent meerdere of mindere geschiktheid getrokken worden.

Wie zich voor de techniek dezer voorbeelden interesseert, zij de bestudeering van dit gedeelte aanbevelen, waarbij men er op voorbereid zij, dat het hier pioniersarbeid geldt, zoodat waarschijnlijk niet ieder zich zonder meer met alle details van den inhoud zal kunnen vereenigen.

Aan de waarde van het boekje behoeft dit echter niet te kort te doen; zonder twijfel heeft *Schigut* daarin menige opmerking gemaakt, die het overdenken loont, ook al kan men daarover van meening verschillen.

Aan het einde meent *Schigut* zelf trouwens te mogen constateeren, dat men zich nog geen al te groote voorstellingen mag maken van de practische resultaten der proefnemingen; aan den anderen kant verklaart hij er van overtuigd te zijn, dat deze proefnemingen op den duur bij ieder intellectueel beroep ingang zullen vinden, terwijl de onderzoekingen in dit aanvangs-stadium in elk geval reeds een zekere mate van waarde ontleenen aan de omstandigheid, dat zij den weg wijzen tot zelf-onderzoek en zelf-opvoeding.

TH. VAN HOORN

**VERSLAG VAN HET 4e INTERNATIONALE
ACCOUNTANTS-CONGRES, GEHOUDEN VAN
17 TOT 21 JULI 1933 TE LONDEN**

Daarna werd aan de orde gesteld het onderwerp: „Mechanical accounting” door *Robert Ashworth* (Gr. Br.).

Eerst geeft de inleider een kort historisch overzicht van de mechanisatie; de houding van de bedrijfsleiding tegenover mechanisatie van den kantoorarbeid; de functie van den accountant en het nut, dat hij van de mechanisatie kan hebben; het

verband van de mechanisatie met de accountantscontrole; het opheffen van overbodig werk; het nut van de mechanisatie bij het statistische werk; de begrotingscontrole bij de bedrijfsadministratie meer speciaal bij de materiaal- en loonverantwoording, bij de inkoopstatistiek; bij de verkoopstatistiek.

Een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan „de mechanisatie en den accountant”.

O.m. merkt spreker op, dat de mechanisatie leidt tot vermindering van het werk van den accountant, doch anderzijds vermeerdert het werk door het uitkiezen van de geschikte machines; het uitdenken van nieuwe mogelijkheden, enz.

Voorts is een hoofdstuk gewijd aan het invoeren van de mechanisatie en aan de keuze der machines. Tot slot worden de verschillende soorten van machines besproken.

In zijn nadere mondelinge toelichting merkt spreker op, dat men in Engeland begint te beseffen, hoewel het nog erg langzaam gaat, dat de beste opleiding voor de hooge administratieve functies in handel, bankwezen en industrie is de opleiding voor public-accountant.

Bij zijn toelichting over de hoofdvoorwaarden waaraan voldaan moet zijn, wil de mechanisatie succes hebben, merkt spreker o.m. op, dat er samenwerking moet zijn met den accountant en wel zoo, dat de gebruikelijke veiligheidsmaatregelen van accountantsstandpunt uit bezien, getroffen worden.

Debater *L. Polak* (Holland) is het geheel eens met de opmerking van den inleider, dat er niets mechanisch kan zijn in de accountancy. Dit is, zegt spreker, de beste opmerking uit het geheele referaat.

Voorts merkt spreker op, dat er altijd gevaren dreigen indien in kleinere zaken mechanisatie wordt ingevoerd. Aan de mechanisatie valt n.l. meestal een deel van de interne-controle ten offer. Bij een gemechaniseerde administratie komt het veel voor, dat een eenmaal gemaakte fout automatisch wordt doorgezet. Oogenschijnlijk kloppen de gegevens, doch in werkelijkheid zijn ze fout.

Spreker zegt, dat het groote voordeel van de machines dit is, dat ons de oogen geopend zijn, dat de kantoorarbeid niet efficiënt werd uitgeoefend. Het is mijn ervaring, zegt spreker, dat ook zonder machines de kantoorarbeid planmatig moet worden uitgevoerd. In groote bedrijven is er wellicht behoefte aan dagelijkse saldi van kas, bank, vorderingen en schulden, doch in de meeste zaken, met uitzondering van de banken, is de dagelijkse proefbalans van geen nut. Deze dagelijkse proefbalans-gedachte is geïntroduceerd door de verkoopers van de machines als van zeer groot nut, doch in werkelijkheid kijkt niemand naar zulk een dagelijkse proefbalans om. Deze moet echter opgevoerd worden, omdat dit in de gemechaniseerde administratie onverbiddelijk noodig is. Gebeurde dit niet, dan zou het na eenigen tijd onmogelijk zijn ontstane verschillen op te sporen. Dit nadeel wordt gladweg tot een propaganda-middel omgesmeed.

Naar spreker's meening had de Heer *Ashworth* hierop moeten wijzen.

Debater *S. H. Gillet* (Gr. Br.).

Spreker waarschuwt er tegen, vooral niet meer statistische gegevens te verstrekken dan strikt noodzakelijk zijn. Door middel van de machines kunnen deze gegevens up-to-date worden verstrekt.

Debater *Scott Moore* (Gr. Br.) is van meening, dat de mechanisatie uiterst voorzichtig moet worden ingevoerd, daar bij eenige wijzigingen in de te verkrijgen overzichten of in de verwerking der posten, al spoedig zal blijken, dat dan ook andere

machines noodig zullen zijn. De machine moet gebruikt kunnen worden voor het toe te passen systeem en niet moet het systeem aan de machine worden aangepast.

Spreker vindt het van urgent belang, dat voor studeerenden in accountancy, demonstraties met de verschillende machines worden gehouden.

Spreker is het niet eens met den inleider, waar deze zegt, dat het personeel, dat de machines zal moeten bedienen, intelligenter moet zijn, dan dat bij het handwerk.

Daarna werd behandeld het onderwerp „Capitalist combinations in industry in the light of present-day needs.”

Inleider *C. Hewetson Nelson* (Gr. Br.).

Het bovenstaande onderwerp werd door den inleider als volgt onderverdeeld:

- de algemeene vooruitgang in de laatste eeuw;
- massa-productie;
- de oorsprong en de ontwikkeling van de concerns;
- natuurlijke monopolies in Groot-Brittannië;
- de periode 1900 tot 1914; de oorlogstijd; de periode van 1920 tot 1932; het naar voren komen van de rationalisatie;
- vormen van combinaties (cartel, trust, enz.);
- de organisatie van financiële combinaties; fusies; holding-companies; pool-overeenkomsten; verkoop-combinaties;
- internationale overeenkomsten:
- de internationale staalovereenkomst,
- de Fransch-Duitsche potasch-overeenkomst,
- kunstzijde,
- de Europeesche linoleum-trust;
- critische beschouwing van de combinaties; administratieve efficiency; enz. enz.

Debater *G. R. Freeman* (Gr. Br.) merkt o.m. op, dat de concentratie niet altijd direct leidt tot algemeene welvaart.

Debater *Walter Holman* (Gr. Br.) zegt, dat de inleider het doel van de concentratie veel te idealistisch heeft voorgesteld. Het doel is veel meer, beperking en daarna algeheele uitschakeling van de onderlinge concurrentie.

Debater *G. E. Watson* (Gr. Br.) brengt vier punten naar voren, die naar spreker meent, vooral voor het accountantsberoep van belang zijn, t.w.:

1. de concentratie in het bankbedrijf is niet in het belang van den kleinen cliënt;
2. er moet een ernstige poging worden gedaan, te beletten, dat de banken verdere pressie uitoefenen op de credietnemers en daardoor het werk tot zich trekken, dat anders door de accountants wordt gedaan;
3. door de concentratie wordt het werk van vele accountants in de provincie verschoven naar den accountant in de groote steden, waar meestal de hoofdzetel van de moeder-maatschappij is;
4. de kosten van levensonderhoud moeten zoo laag mogelijk worden gehouden. Hiervoor zal ook de accountant, werkzaam voor een concern, een open oog dienen te hebben.

Debater *G. P. J. Hogeweg* (Holland).

Spreker merkt op, dat het doel van de concentratie is reguleering van productie en van prijzen.

Inleider noemt verschillende factoren die een stijging van de prijzen in de hand werken a. d. z. het behouden of vergrooten van de dividenden; groote afschrijvingen en uitstekende arbeidsvoorwaarden. In de beschermde industrieën past men zich

veelal erg langzaam aan slechter wordende omstandigheden aan. Dit kan een groote belemmering zijn bij het aanpassen van de salarissen en loonen aan den lageren levensstandaard.

Spreker wijst op de goede resultaten in Holland verkregen door de business-research. Hiervoor is echter het bestaan van groote concerns geen onmisbare voorwaarde.

In verband met het feit, dat naast de groote concerns ook het kleinbedrijf meer en meer floreert, stelt spreker de vraag of dit wellicht als oorzaak heeft, dat men er nog niet zoo geheel zeker van is, dat het individualisme in zaken verouderd en overbodig is.

Spreker beantwoordt die vraag ontkennend en drukt er zijn spijt over uit, dat hij vergeefs heeft uitgezien naar een theoretische analyse van de voor- en nadeelen van het groote concern in vergelijking met het kleinbedrijf en naar een uiteenzetting van de economische krachten die een en ander beïnvloeden. Alleen daardoor, zegt spreker, zal het mogelijk zijn een inzicht te krijgen in de vroeger gemaakte fouten.

Debater *Godfrey Graven* (Gr. Br.) wijst op eenige gevaren van de groote concerns. Als voorbeeld noemt spreker, dat de spoorweg-maatschappijen dikwijls een rem zijn op vlot goederenvervoer, in plaats van het tegenovergestelde, zooals het toch eigenlijk zijn moest.

Voorts, dat de groote concerns de werkloosheid in de hand werken, zoowel van hoofd- als handarbeiders. Naar spreker's meening moet het streven naar onafhankelijkheid, zelfvertrouwen en kleinbedrijf worden gesteund. Het uitbreiden van het groot-bedrijf moet worden tegengegaan.

Debater *David Allan Hay* (Gr. Br.) wijst eveneens op de gevaren van de groote concerns. Hoe grooter de concerns, hoe meer nationaal verlies, zegt spreker. De accountant moet trachten het persoonlijke element zooveel mogelijk te beschermen.

Debater *Percy H. Walker* (Gr. Br.) wijst er op, dat de inleider waarschijnlijk te veel onder den invloed is gekomen van het rapport van 1927 van de Commissie uit den Volkenbond, meer speciaal van het hoofdstuk waarin deze Commissie de concentratie aanbeveelt. Het groote concern, zegt spreker, is niet in het belang van de gemeenschap. Het genoemde rapport geeft nog veel meer wenken om tot verbetering van den toestand te geraken. Concentratie is zelfs niet eens het belangrijkste punt dat in dat rapport behandeld wordt.

Als voorbeeld van de nadeelen van concentratie noemt spreker de anthraciet-maatschappijen in South-Wales. In plaats van kapitaal beschikbaar te stellen voor moderniseering van de bestaande mijnen, heeft men er eenvoudig een aantal gesloten, met als gevolg, groote werkloosheid en ondersteuning.

Spreker geeft zijn verwondering te kennen, dat men niet meer den weg opgaat van „Co-Partnership”, hetwelk zulk een groot succes is bij de groote gasmaatschappijen.

Door een dichtere aansluiting van werkgever en werknemer, zegt spreker, wordt de ontwikkeling van het individu bevorderd en dit is juist bij de groote concerns precies tegenovergesteld.

De arbeidslust en het vakmanschap worden door de groote concerns vernield.

Spreker zegt tenslotte, dat de concerns in drie richtingen nadeelig werken:

- 1°. ten opzichte van het individu, daar zij de mogelijkheid van bevordering tegenhouden;
- 2°. ten opzichte van de maatschappij, omdat zij het aantal financieel geïnteresseerde belastingbetalers vermindert;
- 3°. ten opzichte van de natie, daar concentratie in eenige zeer groote ondernemingen, de exploitatie van nationale- en ras-

vooroordeelen, ten bate van slechts enkele particuliere belangen, te gemakkelijk bereikbaar maakt.

Tenslotte merkt spreker op, dat de door den inleider gesignaleerde actie tegen de verdere uitbreiding van de concentratie als een zeer gezond verschijnsel moet worden gezien.

Debater *C. N. Dolby* (Gr. Br.) merkt op, dat er nog niet voldoende gegevens beschikbaar zijn, om de voor- of nadeelen van de concentratie te kunnen vaststellen.

Spreker meent, dat de concentratie nog in een experimenteel stadium is. Spreker is niet overtuigd, dat, ongeacht de verlokkende toespraken, de concentratie zulke groote nadeelen heeft.

Daarvoor is het noodig, dat de concentratie ook een goede kans krijgt en niet als basis worden genomen de omstandigheden waaronder de concentratie in de laatste jaren heeft plaats gehad.

Spreker merkt op, dat er ernstige pogingen zijn gedaan om de prijzen van de goederen te doen stijgen, om te komen tot vergroting van de koopkracht van de bevolking van het land, waar de goederen worden gefabriceerd, opdat dit land een betere positie kan innemen op de wereldmarkt. Nu is het juist een van de grondbeginselen van de concentratie om den kostprijs te verlagen. Dat dit gepaard gaat met het sluiten van niet efficiënte bedrijven spreekt vanzelf. Volgens spreker is er een contradictie in het streven naar prijsverhoging en het pogen den kostprijs te verlagen.

Debater *Alexander Hannah* (Gr. Br.) is ook van meening dat het experimentele stadium der concentratie nog niet ten einde is en men dus nog niet een positief oordeel kan uitspreken of concentratie al of niet gewenscht moet worden genoemd.

Een gevaar ziet spreker in de toekomstige bezetting van de plaatsen van de leidende personen. De tegenwoordige leiders der concerns zijn voortgekomen uit de leiders van de kleinere zelfstandige ondernemingen, doch later zullen de leiders wellicht benoemd worden op aanbeveling van de groep-chefs.

Het moet nu zelfs al, zegt spreker, ongebruikelijk genoemd worden, dat men een ongeschikten directeur laat vallen.

Als een moeilijkheid voor de kleinere bedrijven ziet spreker ook het verkrijgen van kapitaal.

De belegger heeft wellicht meer vertrouwen in groote dan in kleinere ondernemingen. Wellicht, dat deze moeilijkheid opgelost kan worden door het oprichten van provinciale beleggings-maatschappijen, die deze kleinere ondernemingen van kapitaal voorzien.

Debater *A. Stuart Allen* (Gr. Br.) oppert het idee, een commissie te benoemen, werkzaam in verband met fusies.

Deze commissie moet dan het recht hebben, tot het vragen van inlichtingen, enz. en brengt daarvan dan verslag uit aan de „Board of Trade”. Op deze wijze kan een deskundig instituut gevormd worden, dat enerzijds een gids kan zijn voor hen, die willen fusioneeren of combineeren in het belang van de industrie en anderzijds de schrik zal zijn voor hen, die met minder goede bedoelingen combinaties tot stand willen brengen.

Debater *Grierson Macara* (Gr. Br.) breekt ook een lans voor den zelfstandigen kleineren bedrijfsvorm.

Voorts merkt spreker op, dat z.i. alle grootere ondernemingen een accountant als lid van hun Bestuur moesten opnemen. Natuurlijk niet den accountant die de controle uitoefent.

Ook deze spreker vindt de spoorweg-maatschappijen in Engeland te groot.

Debater *J. Stirling Brown* (Gr. Br.) wekt de accountants op, al het mogelijke te doen om te voorkomen, dat verdere uitbrei-

ding van concerns plaats vindt en dat de eenmanszaak zooveel als mogelijk is wordt bevorderd.

De president, Lord *Plender*, merkt op, dat hij ondervonden heeft, dat combinaties inderdaad van zeer groot nut kunnen zijn, zoowel voor de aandeelhouders als voor de verbruikers. Er zijn er ook, die door allerlei oorzaken niet aan de gekoesterde verwachtingen hebben beantwoord. Dit komt echter ook bij de afzonderlijke ondernemingen voor. Ik verwacht, zegt spreker, niet veel goeds van een verdere staatsbemoeiing met den handel.

Nu wordt aan de orde gesteld het onderwerp „The auditor's responsibility in relation to balance sheets and profit and loss accounts”.

Inleider *Henry Morgan* (Gr. Br.).

Een historische beschouwing wordt gegeven over de verantwoordelijkheid van den accountant onder „the companies act. van 1862; van 1879; van 1895; van 1900; van 1907; van 1929, alsmede van het standpunt van de rechterlijke macht te dezen aanzien, zooals deze blijkt uit hare uitspraken van 1900; 1906; 1907; 1924; 1931 (de Royal Mail Case).

Besproken wordt voorts de aansprakelijkheid van den accountant ten aanzien van:

- geheime reserves;
- gecombineerde posten op de verlies- en winstrekening;
- eigendom en gebruik van geheime reserves;
- de noodzakelijkheid om bepaalde reserves naar voren te brengen.

Verder worden behandeld de vorm van de balans en de plichten van den accountant betreffende de verlies- en winstrekening volgens de Companies act 1929.

Voorts worden vermeld de wenken, neergelegd in het rapport van de Society of Incorporated Accountants and Auditors ten aanzien van de verlies- en winstrekening en de aansprakelijkheid van den accountant betreffende het op de juiste wijze verwerken van de winsten en verliezen van de dochter-ondernemingen in de administratie van de moeder-maatschappij.

Naar spreker's meening moet de Companies Act 1929 aangevuld worden met bepalingen betreffende:

- de verlies- en winstrekening;
- de verplichtingen van den accountant; en
- het verwerken van de gegevens van de dochter-ondernemingen in de administratie van de moeder-maatschappij.

Spreker zegt, dat in de verlies- en winstrekening geen posten mogen voorkomen die geen betrekking hebben op transacties uit de overzichtperiode, tenzij dit afzonderlijk wordt vermeld.

Dat het beroep zoo hoog in aanzien staat, zegt spreker, heeft drieërlei oorzaak:

1. de erkenning van de verantwoordelijkheid, die het beroep met zich brengt;
2. de bereidheid van de accountants om die verantwoordelijkheid op zich te nemen;
3. hunne bekwaamheid om de verantwoordelijkheid te dragen.

Tweede inleider Dr. *Wilhelm Voss* (Duitschland) behandelt het onderwerp in de onderstaande volgorde:

1. wat zijn de principes van onze verantwoordelijkheid;
 2. welke regelen bepalen binnen de grenzen van deze principes den omvang en den aard van onze verantwoordelijkheid;
- te onderscheiden in:
- a. datgene, wat men van ons verwacht,
 - b. datgene, dat wij op ons kunnen nemen.

Uitsluitend wordt de verantwoordelijkheid besproken, zooals deze bij de nieuwe Deutsche wet is geregeld.

Gegeven wordt de wettelijke regeling van het beroep in Duitschland.

Spreker merkt op, dat de verantwoordelijkheid van den accountant in sommige gevallen kleiner zal zijn dan die van de bestuurders. De accountant, zegt spreker, staat buiten de onderneming en het beheer. Daarom kan de accountant niet weten of al datgene geboekt is, wat geboekt had moeten worden. De accountant kan dus geen verantwoordelijkheid aanvaarden voor de algeheele juistheid van de jaarrekening en voor de gegevens waarop deze berust.

In Duitschland is de accountant alleen aansprakelijk tegenover de N.V., dus niet tegenover de aandeelhouders, uitgezonderd in strafzaken.

Derde inleider Colonel *Robert H. Montgomery* (U.S.A.) bespreekt het onderwerp, zooals blijkt uit de onderstaande inleiding die spreker van het onderwerp geeft, alleen van den kant der wettelijke aansprakelijkheid.

1. In hoeverre is de accountant voor nalatigheid tegenover den cliënt aansprakelijk;
2. De aard van de opdracht in verband met de aansprakelijkheid tegenover den cliënt;
3. De veronderstelling, dat de accountant op grond van nalatigheid aansprakelijk kan zijn tegenover derden;
4. Wanneer grove nalatigheid grenst aan bedrog en daardoor verplichtingen ontstaan tegenover derden.

Wat betreft de wettelijke aansprakelijkheid bij nalatigheid, worden eenige rechterlijke uitspraken gegeven, o.a. de bekende „*Ultramares case*”.

Bij punt 2 merkt spreker op, dat de aard van de opdracht niet zonder meer afgeleid kan worden uit het bedrag van de declaratie, hoewel in twijfelachtige gevallen dit bedrag wel eenige aanwijzing in dit opzicht kan geven. Als echter de accountant een opdracht aanvaardt waarvoor eigenlijk *f* 1.000.— zou moeten worden betaald, voor een bedrag van bijv. *f* 100.—, is hij toch aansprakelijk voor de uitvoering van de gegeven opdracht.

Voors worden ook bij dit punt eenige rechterlijke uitspraken gegeven.

Bij punt 3 wordt de „*Ultramares case*” uitvoeriger behandeld.

Bij punt 4 worden ook eenige rechterlijke uitspraken gegeven.

Besproken worden de laatste Amerikaanse wettelijke bepalingen uit de „*Securities Act 1933*” en uit de „*Pennsylvania Act No. 1463*” van 1933, waarbij de aansprakelijkheid van den accountant tegenover derden zeer is uitgebreid.

Debater *Harold Kemp* (Gr. Br.) merkt allereerst op, dat het een verheugend verschijnsel is, dat, waar de *Companies Act* reeds meer dan 70 jaar van kracht is en het aantal accountants met astronomische eijfers is toegenomen, slechts enkele malen het oordeel van den rechter gegeven moest worden inzake de mate van verantwoordelijkheid van den accountant.

Spreker meent, dat dit er op wijst, dat de aandeelhouders tot nu toe over de wijze van beroepsuitoefening door den accountant over het algemeen tevreden waren. Er is dus weinig jurisprudentie en dan nog is niet altijd na te gaan welke motieven tot een bepaald oordeel hebben geleid.

Spreker maakt, naar aanleiding van het door inleider behandelde rapport, in 1932 uitgebracht door de *Society of Incorporated Accountants and Auditors*, waarbij eenige aanvullingen van de *Companies Act* worden voorgesteld, de volgende opmerkingen. Twee van de voorgestelde aanvullingen luiden als volgt:

„Dat de verlies- en winstrekening het juiste saldo moet aangeven van de verliezen en winsten, die betrekking hebben op de periode waarover de verlies- en winstrekening loopt”;

„Dat alle posten, zoowel verliezen als winsten, die niet normaal zijn of vallen buiten het kader van het bedrijf, evenals reserves van een vroegere periode die niet meer noodig zijnde als winst zijn verwerkt, afzonderlijk tot uitdrukking moeten worden gebracht”.

Zulke voorzorgsmaatregelen zijn echter in tegenspraak met de bij zeer vele maatschappijen gevolgde methoden.

Voorts bestaat over deze punten, zegt spreker, onder accountants groot verschil van meening en zouden vele accountants door deze bepalingen gesteund worden in hunne opvattingen om in vele delicate gevallen af te zien van het vormen van de noodige reserves.

Is het daarom wel zeker, vraagt spreker, dat de voorgestelde aanvullingen in het algemeen wel in het belang zijn te achten van de gemeenschap, resp. van de aandeelhouders?

Vele practiseerende accountants zal het niet moeilijk vallen uit hun eigen practijk gevallen te noemen, waarin het noodig was, uit de winst stille reserves te creëren, welke later uitstekende diensten hebben bewezen bij het opvangen van verliezen door onverwachte gebeurtenissen, waaraan handel en bedrijf nu eenmaal onderhevig zijn. De verplichting nu, om zulke reserves met vermelding van het juiste doel, naar voren te brengen in de jaarrekening, zal volgens spreker het gevolg hebben, dat veelal het doel waarom de geheime reserves zijn gemaakt, gemist zal worden en dat in elk geval de waarde ervan geheel zal worden verdisconteerd.

Spreker geeft ter verduidelijking het volgende voorbeeld:

„Een onderneming staat voor het feit, dat binnenkort een „handelsovereenkomst, die reeds eenige jaren tusschen haar en „hare concurrenten, waaronder ook eenige buitenlandsche ondernemingen zijn, van kracht was, eindigt. Deze onderneming nu, „wenscht een deel van de winst te bestemmen als reserve voor „den prijzen-oorlog, die misschien na de expiratie van de over- „eenkomst zal kunnen ontstaan. Het publiceeren van zulk een „reserve zou een bedreiging zijn voor de onderneming zelf”.

Zoo kunnen nog vele voorbeelden genoemd worden. Door deze stille reserveeringen niet te vermelden, zouden de aandeelhouders niet voldoende zijn ingelicht.

Naar spreker's meening kan hieraan echter worden tegemoet gekomen, door te vermelden, dat er redelijke reserves zijn gemaakt voor onzekere gebeurtenissen. Indien vrijgekomen reserves van vorige jaren ten gunste van de verlies- en winstrekening zijn gebracht, moet dit, naar spreker's meening, afzonderlijk vermeld worden.

De accountant blijft natuurlijk aansprakelijk ten opzichte van de redelijkheid van de reserveeringen en de grootte der bedragen.

Wanneer de leiders der ondernemingen te veel te dezer zake in hun beheer worden belemmerd, kan dit leiden tot verlamming van hun initiatief en zal dit de personen, die leiding kunnen geven, afschrikken om de verantwoordelijke posities te aanvaarden. En, vraagt spreker, geeft niet het verleden, met uitzondering dan van enkele gevallen, in het algemeen voldoende reden tot vertrouwen in de eerlijkheid en de bekwaamheid van de leiders?

Voorts stelt spreker den inleider de vraag of het zijn bedoeling is, dat, indien de resultatenrekening niet de werkelijke winst aangeeft, de accountant het werkelijke bedrag in zijn verslag noemt? Dit zou een groot bezwaar zijn voor de geheimhouding waartoe het Bestuur zich verplicht acht. De bestuurders toch zijn door de aandeelhouders benoemd als hunne vertrouwensmannen om het beheer uit te oefenen.

Spreker merkt op, dat voor zoverre hem bekend is, nog geen bestuurder met groote ervaring en verstand inzake het leiden van groot-bedrijven, om aanvulling van de wet van 1929 in deze richting, gevraagd heeft.

Naar aanleiding van de opmerking in het bovengenoemde rapport, dat er wel bezwaren zullen rijzen van de zijde van het bankbedrijf, brengt spreker naar voren, dat het bij de bankbedrijven als gebruikelijk wordt aangenomen, dat zij groote geheime reserves hebben, zoowel voor hun eigen stabiliteit als voor de welvaart van de gemeenschap. Zoo er echter op de voorgestelde wettelijke aanvullingen uitzonderingen zullen worden toegestaan, zal het, naar spreker's meening groote moeilijkheden opleveren, om de juiste scheidingslijnen te trekken. De statuten toch van iedere maatschappij bepalen het arbeidsveld van de onderneming en dit arbeidsveld is meestal zeer ruim gesteld.

Debater *E. van Dien* (Holland) vraagt of het wel juist is zonder meer te spreken over de verantwoordelijkheid van den accountant, gezien vanuit Engelsch, Continentaal en Amerikaansch standpunt. Volgens spreker is het mogelijk over de verantwoordelijkheid te spreken in verband met de wettelijke bepalingen in de verschillende landen, maar dan is het onderwerp er in de eerste plaats een van juridischen aard en natuurlijk ook dan wel van belang voor den public-accountant. Bezien van juridisch standpunt kan er, naar spreker meent, dan nog maar alleen gesproken worden van het Britsche standpunt, want alleen in Engeland toch bestaat een uniforme rechtspraak te dezer zake, die voor het geheele land van kracht is. Willen we spreken van het Amerikaansche standpunt, dan wordt de zaak echter wat ingewikkelder omdat de Staten van Noord-Amerika ieder hunne eigen wetgeving hebben met hun eigen interpretatie.

Ook van een continentaal standpunt kan in deze materie naar spreker's meening niet worden gesproken, omdat het continent wil zeggen Europa, dat ca. dertig staten omvat, elk met zijn eigen wetgeving en historische ontwikkeling.

Spreker is dan ook van meening, dat dit vraagstuk niet gezien moet worden vanuit juridisch- doch van technisch standpunt. Lord *Plender* gaf op het Congres te Amsterdam in 1926 de volgende omschrijving: „het vaststellen van de grondbeginselen, die de accountant in acht heeft te nemen bij de uitoefening van zijn beroep, resp. het stellen van zijn handteekening onder een verklaring”. Hieraan voegde Lord *Plender* nog toe, dat geen (wettelijke) beperkingen geoorloofd geacht moeten worden, die tot doel hebben de beperking van de plichten van den accountant, zooals deze plichten zijn vastgesteld door de code van beroepseer, welke de accountant heeft hoog te houden, niet alleen tegenover zijn cliënt, maar ook tegenover het publiek, het beroep en voor zijn eigen reputatie.

Ook Professor *Limpert* nam, naar spreker mededeelt, in Amsterdam hetzelfde standpunt in, toen hij verklaarde, dat hij het alleen had over de verantwoordelijkheid gezien vanuit een technisch en moreel standpunt, dus afgescheiden van elke civiele- of strafrechtelijke aansprakelijkheid.

Spreker is het niet eens met de opmerking van Colonel *Montgomery*, dat het tijdverlies zou zijn over iets anders te spreken dan de wettelijke voorschriften ten opzichte van de verantwoordelijkheid.

Naar aanleiding van het door den inleider, den Heer *Morgan*, ingenomen standpunt, dat in de verlies- en winstrekening alle abnormale winst- en verliesposten en verwerkte reserves of gedeelten daarvan afzonderlijk met name moeten worden genoemd, merkt spreker op, dat het z.i. niet altijd gewenscht is, dat de aandeelhouders alles weten. De positie van de aandeelhouders toch is een geheel andere dan die van vennoten in een vennootschap onder firma. Aandeelhouders toch kunnen zich op elk oogenblik van hun belang in de N.V. ontdoen en doen dit dan ook zoodra zij er voordeel in zien. Inlichtingen, gegeven aan den aandeelhouder, zegt spreker, zijn veelal inlichtingen ge-

geven aan den speculant, wiens eenige doel het is, zooveel mogelijk winst door het aandeel te maken en dan zijn belang over te doen aan een anderen speculant. In vele gevallen, zegt spreker, is de aandeelhouder de gevaarlijkste vijand van de N.V. en dikwijls is het belang van de N.V. in strijd met het belang van den aandeelhouder.

Naar spreker's meening mag het belang van den individueelen aandeelhouder niet als richtsnoer genomen worden bij het vaststellen van de verantwoordelijkheid van den accountant.

Daarom is spreker het niet eens met het standpunt, dat Dr. *Voss* inneemt, n.l. dat de accountant niet alleen verantwoordelijk zou zijn tegenover de N.V., maar ook tegenover het Bestuur, de aandeelhouders, de crediteuren, en het publiek. Deze opvatting zegt spreker, kan niet dienen als een wetenschappelijke formulering van de verantwoordelijkheid.

Spreker meent, dat een definitie van de verantwoordelijkheid niet gegeven kan worden en dat het moet blijven bij algemeene bewoordingen. Met Colonel *Montgomery* is spreker het eens, dat het de taak van den accountant is zijn oordeel te geven en dat, wat in het eene geval als verzuim zal worden aangerekend, in een ander geval nog geen verzuim behoeft te zijn. Deze opvatting gekoppeld aan de hiervoor gegeven omschrijving door Lord *Plender* is naar spreker's meening de juiste richtsnoer voor het vaststellen van de verantwoordelijkheid.

Voorts worden nog de art. 1401, 1402 en 1403 uit het B. W. inzake aansprakelijkheid aangehaald, waarna spreker opmerkt, dat deze bepalingen en het bovengenoemde kunnen gelden voor de regeling van de accountantsverantwoordelijkheid in alle landen.

Debater *J. Parton* (Canada) deelt mede, dat Canada negen provincies heeft, die elk hun eigen Companies Act hebben. Deze wetten zijn in meerdere opzichten verschillend. De meeste echter schrijven voor, dat de balans op een bepaalde manier moet worden opgemaakt en dat bepaalde specificaties moeten worden gegeven. De voorschriften ten aanzien van het accountantsverslag, zegt spreker, zijn dezelfde als die vermeld door den inleider en voorkomende in de Britsche wet van 1907.

Spreker deelt mede, dat de Manitoba Companies Act de bepaling bevat, dat de accountant moet verklaren of de geboekte transacties al of niet naar zijn beste weten en volgens de door hem gevraagde inlichtingen, behoorden tot het doel van de onderneming.

Ontario gaat misschien nog verder dan de andere Canadeesche provincies met het geven van voorschriften, daar deze provincie heeft uitgevaardigd „Memorandum of Rules for minimum auditing requirements of Loan and Trust Corporations registered in Ontario”. Dit is min of meer het werkprogramma voor den accountant in Ontario zegt spreker.

Voorts is er in de „Loan and Trust Corporation Act” een bepaling, waarbij accountants verplicht worden zekere stukken bij het Gouvernement in te dienen. Hierbij moet een verklaring van den accountant gevoegd zijn, waarin hij o.m. moet mededeelen of hij zich gehouden heeft aan het „Memorandum of Rules for minimum auditing requirements” en zoo niet, op welke punten hij daarvan is afgeweken. Spreker zegt, dat naar zijn meening de accountant in den regel meer doet dan het voorgeschreven minimum.

Van recenten datum is, zegt spreker, de „Security Frauds Prevention Act”. In verband met de groote verliezen door beleggers geleden, heeft het Gouvernement van Canada alle besturen van effecten-beurzen gelast, de bepaling in hun reglementen op te nemen, dat de boeken van hunne leden door een accountant gecontroleerd moeten worden. In Montreal bijv. moet de accountant een verklaring inzenden aan het Beurs-

bestuur, dat het betreffende lid volgens de gestelde bepalingen nog solvent of niet meer solvent te achten is.

Spreker zegt, dat het balans-onderzoek in Canada onbekend is, waarmede hij niet gezegd wil hebben, dat dus altijd alles volledig moet worden gecontroleerd. Waar mogelijk wordt gesteund op interne controle.

Debater *E. Furnival Jones* (Gr. Br.) zegt, dat wanneer de accountant zijn principes te eerlijk stelt, hij niet zal slagen. Stelt hij ze te laag, dan zal het publiek zich ook van hem afwenden. Spreker is er tegen om de aansprakelijkheid nog verder wettelijk te regelen. De wettelijke regeling komt altijd ver achter de publieke- en rechterlijke opinie aan. Spreker is van meening, dat de aandeelhouders niet te veel moeten weten, doch veel vertrouwen moeten hebben. Het moest verboden zijn, dat particulieren gewone aandelen bezitten in N.V.'s. Het moest alleen mogelijk zijn gewone aandelen te verkrijgen via organisaties, die tot controleren van de N.V.'s in staat zijn.

Debater *G. K. H. Hinnen* (Holland) merkt op, dat hij door het referaat van Dr. *Voss* zeer teleurgesteld is. Spreker is het niet eens met Dr. *Voss*, waar deze zegt, dat de verantwoordelijkheid van den accountant ophoudt met het uitbrengen van het rapport. De accountant moet ook verantwoordelijk zijn voor de financiële mededeelingen in het jaarverslag.

Dr. *Voss* zegt, dat steekproeven-contrôle geoorloofd is. In Holland, zegt spreker, is dat niet geoorloofd, doch wordt wel een controle, steunende op totaalcijfers, toegepast. Spreker is het met den Heer *Morgan* eens, dat een balans, die geheime reserves bevat, geen juist en eerlijk beeld van de onderneming geeft.

Debater *Dr. P. Draganescu Brates* (Roemenië) zegt, dat Dr. *Voss* alleen maar het Duitse standpunt geeft, omdat hij niet de beschikking zou hebben gehad over meerdere gegevens. Dan had Dr. *Voss*, zegt spreker, een vergelijkend onderzoek moeten instellen naar de grondslagen van de accountantsverantwoordelijkheid in Frankrijk, Zwitserland, enz.

Spreker is het niet eens met Dr. *Voss* als deze den accountant voorstelt als de helper van het toezichthoudende college. De accountant moet juist van dit college deel uitmaken.

In Roemenië, zegt spreker, is nu een wetsbepaling in werking gesteld die hierop neerkomt, dat in elk college van commissarissen van N.V.'s met een kapitaal van minstens Lei 5 miljoen in elk geval één accountant zitting moet hebben.

Debater *Jar. Fukatko* (Tsjecho-Slowakije) deelt mede, dat de wettelijke bepalingen ten aanzien van de verantwoordelijkheid van den accountant ongeveer gelijk zijn in Oostenrijk, Hongarije, Polen, Joego-Slavië en Tsjecho-Slowakije. Tot heden is nog niet wettelijk voorgeschreven, dat de balans door een accountant gecontroleerd moet worden. De controle wordt uitgeoefend door een Raad van Toezicht bestaande uit drie leden, die door de algemeene vergadering worden benoemd. Het is nog niet zoo ver als in Engeland, zegt spreker, dat in deze colleges de accountant als lid wordt benoemd.

Voorts wordt nog het een en ander opgemerkt ten aanzien van de wettelijke bepalingen der accountants-contrôle bij coöperatieve-vereeningen.

Debater *John B. Wardhaugh* (Gr. Br.) meent, dat verdere wettelijke bepalingen betreffende de verantwoordelijkheid van den accountant noch van voordeel zullen zijn voor de aandeelhouders, noch voor den accountant. De accountant moet zijn invloed uitoefenen, opdat de jaarrekening zoo duidelijk mogelijk zij. De vorm van de verlies- en winstrekening wettelijk vast te

stellen is, naar spreker meent, niet mogelijk, ook al in verband met de opvattingen omtrent geheime reserves. Wel zou het wenschelijk zijn, zegt spreker, dat het Bestuur van de effectenbeurs voorschriften gaf betreffende de bijzonderheden, die in de te publiceerende jaarrekening mochten worden opgenomen. Eenige stappen in deze richting werden gedaan door het New-Yorksche beursbestuur. Spreker bepleit het vermelden van opgevallen reserves en het creëren van geheime reserves. Wanneer de accountant sterke vermoedens heeft, dat er voor een bepaald onderdeel niet voldoende gereserveerd is geworden, doch niet in staat is een absoluut oordeel uit te spreken, moet hij ook dit rapporteren. Indien de accountant niet in staat is, zich geheel onafhankelijk een oordeel te vormen over de juistheid van de waardeering van voorraden of goederen in bewerking, is het in sommige gevallen raadzaam, dat hij in zijn rapport vermeldt in hoeverre hij zekerheid heeft verkregen. Als er voor vermoedelijke verliezen op loopende contracten of op loopende orders niet voldoende is gereserveerd, is de accountant verplicht dit in zijn rapport te vermelden.

Debater *Thomas Keens* (Gr. Br.) zegt, dat de regeling van de accountancy zooals deze is vastgelegd in de Aet of Parliament 1929, door de daarvoor benoemde commissie anders zou zijn voorgesteld en tot wet verheven, als zij de beschikking had gehad over alle gegevens, die wij nu hebben. Doch zoo, zegt spreker, is het ook nu weer.

Spreker merkt tenslotte op, dat het bij den tegenwoordigen stand van het beroep in Engeland, niettegenstaande al datgene, dat wij gelooven van de standing van onze collega's en de onafhankelijkheid die zij ten toon spreiden, absoluut onmogelijk is voor de kleinere accountants-firma's in Engeland, die niet zoo algemeen bekend zijn als de groote kantoren, die mate van onafhankelijkheid te betrachten, die de wettelijke regeling op het oogenblik bij den accountant vooronderstelt aanwezig te zijn, als deze onafhankelijkheid niet door de Act of Parliament wordt gesteund. Daarom, zegt spreker, is het noodig, dat er een tweede commissie wordt benoemd, die o.m. tot taak moet hebben, voorstellen te ontwerpen tot het treffen van wettelijke regelingen ter bescherming van de positie van den accountant en wel zoo, dat ook al is het de kleinste accountant, werkende voor zijn dagelijksch brood, deze in staat moet zijn de onafhankelijkheid van zijn positie hoog te houden (applaus).

Niemand, zegt spreker, zal zich aan zijn verantwoordelijkheid wenschen te onttrekken, doch dan moeten we beschermd en gesteund worden door de wet.

Naar spreker's meening is aanvulling van de wet noodig en moet er mee worden begonnen.

Debater *Charles Reid* (Gr. Br.) is het niet eens met den inleider, als hij „The Royal Mail Case” er bij haalt, want ten eerste gaat het hierbij om cijfers gepubliceerd voor 1929, dus voor de Companies Act, ten tweede omdat, naar spreker's meening, de accountant altijd geheel aansprakelijk is geweest voor de juistheid van het winsteijfer, althans voor zooverre dit in elk geval op zichzelf geëischt kan worden.

Voorts is spreker van meening, dat ten aanzien van geheime reserves de meerderheid der beroepsgenooten op het standpunt zal staan van Lord *Plender*, gepubliceerd op pag. 15 van het referaat van den Heer *Morgan*, n.l. dat bestuurders, die volgens goede trouw het beheer uitoefenen, het recht hebben reserves te vormen voor onvoorziene gebeurtenissen, die de onderneming zullen kunnen treffen; deze reserves geheim te houden, zonder genoodzaakt te zijn daarvan in de balans melding te maken. De reserve voor onvoorziene gebeurtenissen komt dikwijls in de balans voor in één bedrag met de crediteuren.

Naar de meening van Lord *Plender* moet echter in duidelijke

bewoordingen het bestaan van zulk een reserve worden aangegeven. Worden deze reserves gebruikt ter dekking van verliezen of ter vergrooing van winsten, dan moet dit worden gerapporteerd aan aandeelhouders. Uitgezonderd in zeer bijzondere gevallen, moet, naar de meening van Lord *Plender*, het verwerkte bedrag genoemd worden.

Spreker (*Charles Reid*) acht het echter geen inbreuk op de goede accountancy-opvattingen of op de plicht van den accountant, als zulke reserves niet naar voren worden gebracht, behalve dan in gevallen van misbruik.

Debater Sir *James Martin* (Gr. Br.) zegt, dat hij sinds twee jaren de praktijk, waarin hij de meeste jaren van zijn leven heeft doorgebracht, niet meer uitoefent, doch nu „accountancy-member” is van den raad van bestuur van verschillende maatschappijen.

Spreker wenscht met nadruk te verklaren, dat hij geen enkele bezorgdheid heeft voor speculanten. (hear, hear). De speculant draagt niets bij tot den voorspoed van zijn land (hear, hear).

Spreker is er echter van overtuigd, dat de meerderheid der aandeelhouders van maatschappijen in Engeland en Ierland bona fide aandeelhouders zijn, die industrie en handel in staat stellen bij te dragen tot den maatschappijrijken rijkdom van hun land. Hunne belangen moeten goed beschermd worden. Spreker heeft meer dan wie ook respect voor de opvattingen van Lord *Plender*, doch verwijst toch even naar de uitlating van Lord *Wright* (rechter), ten aanzien van geheime reserves: „Deze kunnen dikwijls goede diensten bewijzen en het is ongetwijfeld een gewoonte, die bij vele solide concerns gevolgd wordt. Anderzijds kan het oorzaak zijn tot allerlei misleiding. Dit systeem kan gebruikt worden om nalatigheden, onregelmatigheden en inbreuk op de goede trouw, te verbloemen”.

Debater *Robert Ashworth* (Gr. Br.) merkt op, dat vooral in deze tijden veel druk op accountants wordt uitgeoefend. Tot elken prijs, zegt spreker, moeten wij, indien we het vertrouwen van aandeelhouders willen behouden, voorkomen, dat wij den weg gaan volgen van den minsten weerstand.

Spreker meent, dat het niet de taak van den accountant is de aandeelhouders te beschermen, doch veel meer, het den aandeelhouders mogelijk te maken, zichzelf te beschermen. En dit kan hij doen door consciënticus zijn plicht te doen en te rapporteeren, of, naar zijn beste weten en volgens de hem gegeven inlichtingen, alsmede volgens de administratie, de Balans goed is opgemaakt en een juist beeld geeft van den toestand van de onderneming. Er zijn echter ook nog andere belangen, die de accountant niet mag verwaarloozen, doch waaromtrent geen wettelijke bepalingen zijn gemaakt n.l. die van het belegend publiek, dat op de accountantsrapporten vertrouwt. En dan nog de verantwoordelijkheid tegenover crediteuren.

Spreker is voor openbaarmaking van geheime reserves en hunne aanwending. Wanneer hieraan meer werd vastgehouden, zouden er, meent spreker, minder faillissementen door slecht beheer zijn.

Alexis Roche (Frankrijk) geeft een uiteenzetting van de wettelijke regeling van de beroepsuitoefening in Frankrijk. Zoo zijn alle N.V.'s verplicht hunne boeken te laten controleeren door een of meer accountants. Rapport aan de Algemeene Vergadering. Drie maanden, voorafgaande aan de Algemeene Vergadering, hebben de accountants het recht de boeken te controleeren. In spoedeisende gevallen hebben de accountants het recht een Algemeene Vergadering bijeen te roepen. Elke zes maanden moet er een staat opgemaakt worden van de positie van de N.V. Deze opstelling moet ter beschikking gesteld wor-

den van den accountant. Ook de inventaris, de balans en verlies- en winstrekening moeten minstens 14 dagen voor de Algemeene Vergadering aan den accountant worden voorgelegd.

De accountant wordt benoemd en ontslagen door de Algemeene Vergadering.

De accountant is voor de door hem gemaakte fouten aansprakelijk tegenover de aandeelhouders. Dit kan zijn civiel-rechterlijk of in bepaalde gevallen strafrechterlijk. Ook is de accountant tegenover derden aansprakelijk. Dat is wel niet precies zoo in de wet vermeld, doch het valt onder art. 1382 van de Code Civil.

Op het oogenblik, zegt spreker, worden er nieuwe wettelijke bepalingen vastgesteld ter vervanging van de verouderde voorschriften. Voor maatschappijen wier aandelen ter beurze worden verhandeld, wordt de accountant benoemd door den President van het Handelsrechtshof van het district waar de N.V. gevestigd is. Ook het honorarium van den accountant wordt door den President van het Handelsrechtshof vastgesteld. De accountants worden meestal voor 6 jaren benoemd.

Debater *William Cash* (Gr. Br.) merkt op, dat er gevallen zijn, dat het voor de aandeelhouders geen nut heeft de geheime reserves te publiceeren. Als voorbeeld geeft spreker de geheime reserve bij banken. Wat heeft de aandeelhouder aan, het bedrag van zulk een reserve te weten als hij niet weet den omvang van de risico's. Dit is niet bij de wet te regelen. Ook niet bijv. de reserves in voorraden. „Zijn dit wel stille reserves?” vraagt spreker. Dan de reserve door het onverdeelde dividend in een dochter-maatschappij. Zijn dat geheime reserves? Zoo worden nog meerdere voorbeelden aangehaald. Dit is alles niet bij de wet te regelen, zegt spreker, en voor den accountant zou het door al die gedetailleerde wettelijke voorschriften veel te lastig worden.

Debater Lord *Plender* (Gr. Br.) geeft zijn standpunt ten aanzien van stille reserves en het publiceeren van eventuele afboekingen daarop ter dekking van verliesposten of ten gunste van winstposten. Een en ander komt neer op hetgeen reeds hiervoor over het standpunt van Lord *Plender* werd aangehaald.

Spreker merkt voorts nog op, dat indien de door de Directie gegeven omschrijvingen, misleidend zouden kunnen zijn voor het publiek, de accountant dit in zijn rapport aan aandeelhouders moet vermelden.

Nadat de inleider de verschillende sprekers had beantwoord, werd aan de orde gesteld het laatste onderwerp van dit congres: „Depreciatie en veroudering”.

Inleider de Heer *H. G. Howitt* (Gr. Br.) deelt mede, dat hij het onderwerp van twee kanten heeft gezien. Ten eerste welke adviezen de accountant kan geven, opdat men door dezen tijd kan heenkomen en ten tweede, hoe in de te publiceeren jaarrekeningen de afschrijvingen behandeld moeten worden, opdat deze jaarrekeningen juist zullen worden begrepen.

Ook ten aanzien van de inkomstenbelasting wordt dit onderwerp door inleider onder de loupe genomen.

Voorts worden de verschillende afschrijvingsmethoden besproken, alsmede hunne voor- en nadeelen; ook de afschrijvingen resp. de waardeering op going concern-basis.

Spreker merkt op, dat bij al de factoren, die in aanmerking genomen worden ook deze moet zijn, dat het gewenscht is, dat er noch in de jaarrekening, noch in de kostprijscalculatie veel fluctuaties door de afschrijvingen worden veroorzaakt.

Tenslotte merkt inleider op, dat de accountant geen taxateur

is en dat hij, behalve in speciale gevallen, niet verplicht is critiek uit te oefenen op de waardeering der vaste activa. De accountant is echter wel aansprakelijk voor de geboekte afschrijvingen over de periode waarover gerapporteerd wordt. Hij moet er zich niet alleen van overtuigen, dat de geboekte afschrijvingen redelijk voldoende zijn, doch hij moet ook, indien de afschrijvingen over verschillende perioden belangrijk afwijken, deze afwijkingen tot uitdrukking brengen.

Naar inleider's meening moeten de „public-companies" de methode van afschrijving, die door hen is toegepast, publiceeren.

Inleider kan zich een balans indenken, waarop uitsluitend de vlottende bezittingen en schulden voorkomen, terwijl op een afzonderlijken staat de vaste bezittingen, het kapitaal en de reserves worden vermeld.

Inleider *A. S. Fedde* (U.S.A.) bespreekt o.m. de in de Verenigde Staten veel gebruikte methode n.l. een vast percentage van de aanschaffingswaarde tegenover de in Engeland veel in gebruik zijnde methode, n.l. een vast percentage van de boekwaarde. Ook de fiscale opvattingen ten aanzien van deze afschrijvingen in de Verenigde Staten en in Engeland worden door den inleider behandeld.

Debater *R. A. Wetherall* (Gr. Br.) (wethouder van financiën) is teleurgesteld, waar de inleider zegt, dat de sinking-fund methode zelden in handelsondernemingen gebruikt wordt, want het is juist deze methode die gebruikt wordt door gemeentebesturen voor al hunne bedrijven. Het is juist door deze methode, dat zij hun kapitaalbehoefte kunnen financieeren.

Debater Prof. *Henry Rand Hatfield* (Universiteit van Californië) geeft een felle critiek op de inleiding van den Heer *Fedde*. Spreker behandelt ook de inflatie in verband met de afschrijving.

Debater *P. D. Leake* (Gr. Br.) is van meening, dat interest geen factor kan zijn bij het bepalen van het afschrijvingsbedrag.

Voorts merkt spreker op, dat er samenwerking moet zijn tusschen ingenieur en accountant, ter vaststelling van de juiste waarde der machines en installaties.

Debater *J. Pelser Jr.* (Holland) merkt op, dat hij het geheel eens is met den inleider, den Heer *Houitt*, waar deze zegt, dat er vlugger moet worden afgeschreven. Om dit nader aan te toonen, wijst spreker op de snel opgekomen moderne industrie in Japan, gepaard gaande met zeer lage loonen aldaar en de jonge moderne mijn-industrie in Holland; alles van den laatsten tijd, modern ingericht en dus scherpe concurrenten voor de reeds bestaande industriën met hunne verouderde installaties.

Met samengestelde interest, zegt spreker, is een kapitaal na 14 jaren verdubbeld. Indien nu een complete fabriek, plus installatie, bijv. f 1.000.000.— kost, is het beter een minder duurzame fabriek te bouwen van bijv. f 500.000.—. De fabriek is dan wel eerder op, doch dan kan er weer een nieuwe gesticht worden, die dan weer geheel modern zal zijn uitgerust.

Spreker verdedigt voorts de methode van veel afschrijven bij groote winst, weinig afschrijven bij kleine winst, want, zegt spreker, gaat het goed, dan komt er veel concurrentie, daardoor gaat het minder goed, totdat er tenslotte van winst geen sprake meer is.

Debater *F. Woolley* (Gr. Br.) wijst op de naar zijn meening afkeurenswaardige methode om de afschrijving afhankelijk te stellen van den gang van zaken.

Spreker zegt, dat de accountants zich hiertegen, zooveel als in hun vermogen is, moeten verzetten.

Debater *John McLaren Biggar* (Gr. Br.) merkt op, dat door den snellen vooruitgang van de wetenschap, veroudering de grootste afschrijvingsfactor is. Groote speciale gebouwen voor moderne massa-productie zijn min of meer gevaarlijke activa, die zoo snel mogelijk moeten worden afgeschreven.

Debater Luitenant-Colonel *R. C. L. Thomas* (Gr. Br.) merkt op, dat de nog niet afgeschreven bedragen wegens veroudering van de groote installaties in sommige staal-concerns, alleen kunnen worden opgevangen door een zeer drastische kapitaalreorganisatie.

Debater *E. H. Bridgewater* (Gr. Br.) merkt op, dat de Amerikaanse fiscus ook afschrijving voor veroudering toestaat als aftrekpost van de gemaakte winst, resp. van het inkomen.

Spreker meent, dat dit bovendien een zeer nuttige regeling is, aangezien de zakenman daardoor elk jaar de afschrijving wegens veroudering onder het oog moet zien en daaruit dus leering kan trekken.

Debater *W. Norman Bubb* (Gr. Br.) geeft als zijn meening, dat indien in eenig jaar een andere methode van afschrijving wordt gevolgd, dan daarvoor gebruikelijk was, dit door den accountant gememoreerd moet worden.

Nadat de inleiders de verschillende debaters hadden beantwoord en nadat de Heeren *Montgomery* en *van Dien* nog eenige slotwoorden gesproken hadden, volgde de sluitingsrede van Lord *Plender*, waarna ook dit congres weer tot het verleden behoorde.

Collega's in 1936 in grooten getale op naar Rome.

J. C. SPANGENBERG

OVERZICHT DER REFERATEN, UITGEBRACHT OP HET VIJFDE INTERNATIONAAL CONGRES VOOR WETENSCHAPPELIJKE BEDRIJFSORGANISATIE GEHOUDEN TE AMSTERDAM, OP 18—21 JULI 1932

Het elfde agendapunt luidde:

De vormen, die de rationalisatie moet aannemen in industrieën, die in continu-bedrijf een enkel product maken; in groote series een genormaliseerd product afleveren; in kleine series hun product vervaardigen of verschillende producten voortbrengen (sich der Einzelfabrikation widmen).

Hierover werd een memorandum ingediend door *Raymond S. Perry*, Vice-President van: The Ingersoll Milling Machine Company (U.S.A.).

De wetenschappelijke beschouwing van het bedrijf heeft zich geleidelijk baan gebroken in de vijf hoofdafdeelingen van het beheer. Allereerst in de voortbrenging en het machinewezen, later in het geldwezen, het rekeningwezen, in aan- en verkoop. In elk van deze afdeelingen neemt de wetenschappelijke behandeling andere vormen aan, al naar den aard, als natuurlijk is, van de ondernemingen, al naar het massaproductie, of een enkel artikel, gestandaardiseerde massaproductie van een klein aantal soorten, niet gestandaardiseerde massaproductie of wel uitvoering van speciale opdrachten (job orderproduction) betreft.

Er bestaan voor de indeeling der industrie twee soorten van maatstaven, t.w. de hoeveelheid (volume) en de verscheidenheid van het product. Tusschen deze industrie soorten bestaan verschillen, die aan ieder hunner inherent zijn. Te vaak wendt men uit een te grooten ijver wetenschappelijke methoden op verkeerde wijze aan, door niet behoorlijk de factoren te onderscheiden, die in aanmerking moeten worden genomen.

De productie bij kleine hoeveelheden op speciale orders (Low volume